

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. vasario 1 d.
(OR. en)

5998/24

Tarpinstitucinė byla:
2024/0028 (COD)

POLCOM 35
COEST 87
AGRI 69
CODEC 225

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2024 m. vasario 1 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2024) 50 final
Dalykas:	Pasiūlymas EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių, papildančių prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2024) 50 final.

Pridedama: COM(2024) 50 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 01 31
COM(2024) 50 final

2024/0028 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių, papildančių prekybos lengvatas,
taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos
bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

2022 m. vasario 24 d. pradėtas neišprovokuotas ir nepateisinamas Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą smarkiai sumažino Ukrainos galimybes prekiauti su kitomis pasaulio šalimis, nes žūsta žmonės, reikia sutelkti dėmesį į teritorijos gynybą, daug gyventojų priversti persikelti, be to, sunaikinti gamybos pajėgumai ir dėl prieigos prie Juodosios jūros blokados netekta didelės transporto maršrutų dalies. Šiomis sudėtingomis aplinkybėmis 2023 m. spalio 27 d. ir 2023 m. gruodžio 15 d. išvadose Europos Vadovų Taryba pabrėžė, kad ji toliau teiks tvirtą politinę ir ekonominę paramą Ukrainai tol, kol reikės. Be to, Ukraina paprašė Sąjungos kiek įmanoma padėti šaliai toliau prekiauti su kitomis pasaulio šalimis ir dar labiau stiprinti prekybos santykius su Sąjunga. Priemonės, kurių imamasi šiam tikslui pasiekti, bet kita ko, yra palankesnių sąlygų logistikai sudarymas taikant Sąjungos ir Ukrainos susitarimą dėl krovinių vežimo keliais¹ ir naudojantis ES ir Ukrainos solidarumo koridoriais ir dar didesnis rinkos liberalizavimas taikant 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/870² ir 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/1077³ dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių, papildančių prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal asociacijos susitarimą. Reglamentas (ES) 2023/1077 įsigaliojo 2023 m. birželio 6 d. ir bus taikomas iki 2024 m. birželio 5 d. Šios priemonės pasiteisino ir suteikė Ukrainos gamintojams daugiau lankstumo ir tikrumo.

Atsižvelgdama į tebesitęsiantį Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, dėl to atsiradusį poreikį toliau ekonomiškai remti Ukrainą ir į tai, kad 2022 m. birželio mėn. Ukrainai suteiktas ES šalies kandidatės statusas ir 2023 m. gruodžio mėn. pradėtos stojimo derybos, Komisija teikia pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo atnaujinamos šios prekybos liberalizavimo priemonės ir kuris turėtų būti taikomas vienus metus nuo dabartinių priemonių galiojimo pabaigos dienos (t. y. nuo 2024 m. birželio 6 d.):

- laikinai sustabdomas visų esamų muitų taikymas pagal ES ir Ukrainos asociacijos susitarimą⁴, kuriuo sukurama išsami ir visapusiška laisvosios prekybos erdvė

¹ Žr. 2022 m. birželio 27 d. Tarybos sprendimą (ES) 2022/1158 dėl Europos Sąjungos ir Ukrainos susitarimo dėl krovinių vežimo keliais pasirašymo Sąjungos vardu ir laikino taikymo (OL L 179, 2022 7 6, p. 1), 2022 m. gruodžio 5 d. Tarybos sprendimą (ES) 2022/2435 dėl Europos Sąjungos ir Ukrainos susitarimo dėl krovinių vežimo keliais sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 319, 2022 12 13, p. 5) ir 2023 m. kovo 16 d. Europos Sąjungos ir Ukrainos susitarimu dėl krovinių vežimo keliais įsteigto Jungtinio komiteto sprendimą Nr. 2/2023 dėl Susitarimo pratęsimo (OL L 123, 2023 5 8, p. 36).

² 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/870 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą (OL L 152, 2022 6 3, p. 103).

³ 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1077 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą (OL L 144, 2023 6 5, p. 1).

⁴ Europos Sąjungos, Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimas (OL L 161, 2014 5 29, p. 3) Šalių pasirašytas dviem dalimis: 2014 m. kovo ir birželio mėn. Tam tikros Asociacijos susitarimo dalys laikinai taikomos nuo 2014 m. lapkričio 1 d. Išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės (IVLPE) nuostatos laikinai taikomos nuo 2016 m. sausio 1 d. ir, visoms ES valstybėms narėms ją ratifikavus, visapusiškai galioja nuo 2017 m. rugsejo 1 d.

(IVLPE) (toliau – Asociacijos susitarimas), IV antraštinę dalį. Ši nuostata taikoma dviejų kategorijų produktams:

- vaisiams ir daržovėms, kuriems taikoma įvežimo kainų sistema;
 - žemės ūkio produktams ir perdirbtiems žemės ūkio produktams, kuriems taikomos tarifinės kvotos;
- laikinai sustabdomas bendrų importo taisyklių⁵ V skyriaus ir 24 straipsnio (apsaugos priemonių) taikymas Ukrainos kilmės importuojamiems produktams.

Šios laikinos ir išskirtinės priemonės padės toliau remti ir skatinti esamus prekybos srautus iš Ukrainos į Sąjungą. Tai atitinka vieną iš pagrindinių Asociacijos susitarimo tikslų – sudaryti sąlygas tvirtesniems ekonominiams ir prekybos ryšiams, kad Ukraina galėtų palaipsniui integruotis į ES vidaus rinką.

Šiame pasiūlyme dėl reglamento numatytų prekybos liberalizavimo priemonių imamasi laikantis Asociacijos susitarimo 2 straipsnyje nustatyto įsipareigojimo, kuriuo kaip vienas iš esminių Susitarimo elementų įtvirtinamas skatinimas laikytis suvereniteto ir teritorinio vientisumo, sienų neliečiamumo ir nepriklausomybės principų. Atitinkamai šios prekybos liberalizavimo priemonės priklausytų nuo to, ar laikomasi minėtų 2 straipsnyje išdėstytų pagrindinių principų, įskaitant tuos, pagal kuriuos pagarba demokratijos principams, žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms bei teisinės valstybės principui yra esminiai Susitarimo elementai.

Be to, šiame pasiūlyme numatytais prekybos liberalizavimo priemonėmis pagal SESV 207 straipsnio 1 dalį siekiama užtikrinti, kad Sąjungos bendra prekybos politika būtų vykdoma atsižvelgiant į ES sutarties 21 straipsnyje nustatytus Sąjungos išorės veiksmų principus ir tikslus.

Remiantis pasiūlymu, apsaugos mechanizmas bus taikomas remiantis reguliaria stebėseną, taip sudarant galimybę taikyti bet kokią reikalingą priemonę. Apsaugos mechanizmas taip pat apima Komisijos pareigą imtis priemonių, jei naminių paukščių, kiaušinių ir cukraus importas viršija 2022 m. ir 2023 m. importuoto kiekio aritmetinį vidurkį.

• **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šios prekybos liberalizavimo priemonės derėtų su Asociacijos susitarimo, visų pirma IV antraštinės dalies, kuria sukuriamą IVLPE ir kurioje numatyta, kad Šalys per ne ilgesnį kaip 10 metų pereinamąjį laikotarpį nuo Susitarimo įsigaliojimo palaipsniui sukuria laisvosios prekybos erdvę, įgyvendinimu.

Be to, Reglamentu (ES) 2023/1077 parodytas tvirtas ES įsipareigojimas ekonomiškai remti Ukrainą vykdant tarptautinę prekybą Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą sąlygomis. Prekybos liberalizavimo priemonių atnaujinimas yra logiška šios politikos tęsia, nes ir agresijos karas, ir Ukrainos ekonominiai sunkumai tęsiasi.

• **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Europos Sąjunga griežtai pasmerkė Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą ir ėmėsi precedento neturinčių veiksmų, kad paremtų Ukrainą šiomis ekstremaliomis aplinkybėmis, pradedant

⁵ 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/478 dėl bendrų importo taisyklių (OL L 83, 2015 3 27, p. 16).

finansine pagalba, įskaitant makrofinansinę pagalbą neatidėliotinoms priemonėms ir atstatymui, karinės įrangos tiekimu ir plataus masto sankcijų Rusijai ir Baltarusijai priėmimu ir baigiant bendradarbiavimo stiprinimu pagal Asociacijos susitarimą. Be to, 2022 m. birželio mėn. Ukrainai buvo suteiktas ES šalies kandidatės statusas ir 2023 m. gruodžio mėn. pradėtos stojimo derybos. Todėl siūlomas reglamentas atitiktų ES sutarties 21 straipsnio 3 dalyje nustatytą Sąjungos įsipareigojimą užtikrinti įvairių išorės veiksmų sričių nuoseklumą, taip pat SESV 207 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad bendra prekybos politika turi būti vykdoma atsižvelgiant į Sąjungos išorės veiksmų principus ir tikslus, ir būtų grindžiamas šiomis nuostatomis.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Teisinis pasiūlymo pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsnio 2 dalis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Kaip nustatyta SESV 3 straipsnio 1 dalies e punkte, bendra prekybos politika priklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai. Todėl subsidiarumo principas netaikomas.

- **Proporcingumo principas**

Šis pasiūlymas būtinas norint įgyvendinti bendrą prekybos politiką ir tikslą padėti Ukrainai, taip pat prekybos su Sąjunga srityje, įveikti dabartinius ekonominius sunkumus.

- **Priemonės pasirinkimas**

Šis pasiūlymas pagrįstas SESV 207 straipsnio 2 dalimi, kurioje numatytos bendros prekybos politikos priemonės.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų ex post vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Netaikoma.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Netaikoma.

- **Poveikio vertinimas**

Siekiant užtikrinti, kad prekybos liberalizavimo priemonės Ukrainai būtų taikomos ir 2024 m. birželio 5 d. nustojus galioti Reglamentui (ES) 2023/1077, svarbu, kad reglamentas įsigaliotų 2024 m. birželio 6 d. Atsižvelgiant į šią būtinybę ir su tuo susijusį pasiūlymo skubumą, poveikio vertinimas nebuvo atliktas. Vis dėlto 2007 m. Prekybos GD pavedimu buvo atliktas Asociacijos susitarimo prekybos ir su prekyba susijusių nuostatų poveikio tvarumui vertinimas ir į jį atsižvelgta derantis dėl IVLPE. Šiuo vertinimu patvirtinta, kad prekybos ir su prekyba susijusių nuostatų įgyvendinimas darys teigiamą ekonominį poveikį ES ir Ukrainai.

Be to, importo srutai, kurioms taikomas Reglamentas (ES) 2023/1077, yra reguliariai stebimi ir apie juos pranešama. Vykdamas stebėseną nenustatyta neigiamo poveikio Sąjungos rinkai *prima facie* įrodymų.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Priemonė nepadidina reguliavimo naštos bendrovėms.

- **Pagrindinės teisės**

Šios priemonės grindžiamos tais pačiais pagrindiniais principais, kurie įtvirtinti ES ir Ukrainos asociacijos susitarime. Visų pirma Asociacijos susitarimo su Ukraina 2 straipsnyje nurodyta, kad pagarba demokratijos principams, žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms bei teisinės valstybės principas yra esminiai Susitarimo elementai.

Prekybos liberalizavimo priemonės taip pat atitiktų Europos pagrindinių teisių chartiją.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Remiantis apskaičiavimais, pagrįstais produktų, kuriems taikomas siūlomas reglamentas, importo iš Ukrainos apimtimi 2021 m., viršijančia metinę muitais neapmokestinamą kvotą, Europos Sąjunga kasmet netektų 33,4 mln. EUR muitų pajamų. Taigi bendra apskaičiuotoji suma yra 33,4 mln. EUR⁶ ir todėl poveikis ES nuosaviems ištekliams būtų labai ribotas.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

ES ir Ukrainos dvišalės prekybos raidos internetinės ataskaitos pateikiamos specialiose Europos Komisijos interneto svetainėse. Reguliari reglamento poveikio stebėseną, atsižvelgiant į informaciją apie produktų, kuriems taikomos prekybos liberalizavimo priemonės, eksportą, importą, kainas Sąjungos rinkoje ir gamybą Sąjungoje, bus vykdoma kas du mėnesius.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Atsižvelgiant į Ukrainos ekstremaliąją padėtį, šia priemone siekiama padidinti viso importo iš Ukrainos srautus, sustabdant visų esamų muitų tarifų ir importo muitų, taikomų Ukrainos

⁶ Apskaičiuota, kad tarifinių kvotų perviršis sudaro 44,5 mln. EUR. Taigi pagal šį reglamentą prarastos įplaukos iš tradicinių nuosavų išteklių yra 44,5 mln. EUR (bendroji suma, į kurią įskaičiuotos surinkimo išlaidos) x 0,75 = 33,4 mln. EUR per aptariamą laikotarpį.

produktams, taikymą. Prekybos liberalizavimo priemonės reikštų visišką visiems produktams taikomų importo muitų sustabdymą.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių, papildančių prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 2 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros¹,
kadangi:

- 1) Europos Sąjungos, Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarime² (toliau – Asociacijos susitarimas) nustatytas Sąjungos ir Ukrainos santykių pagrindas. Remiantis Tarybos sprendimu 2014/668/ES³, Asociacijos susitarimo IV antraštinė dalis, skirta prekybai ir su prekyba susijusiems klausimams, buvo laikinai taikoma nuo 2016 m. sausio 1 d. ir, visoms valstybėms narėms ją ratifikavus, įsigaliojo 2017 m. rugsėjo 1 d.;
- 2) Asociacijos susitarimu reiškiamas Asociacijos susitarimo šalių (toliau – Šalys) noras plačiu mastu ir naujoviškai stiprinti ir plėsti santykius, lengvinti ir pasiekti laipsnišką ekonominę integraciją, ir tai daryti laikantis teisių ir įsipareigojimų, susijusių su Šalių naryste Pasaulio prekybos organizacijoje;
- 3) Asociacijos susitarimo 25 straipsnyje numatyta laipsniškai sukurti Šalių tarpusavio laisvosios prekybos erdvę, remiantis 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT 1994) XXIV straipsniu. Tuo tikslu Asociacijos susitarimo 29 straipsnyje numatyta laipsniškai naikinti muitus pagal jame pateiktus tvarkaraščius ir taip pat numatyta galimybė šį panaikinimą paspartinti ir išplėsti jo taikymo sritį;
- 4) 2022 m. vasario 24 d. Rusijos pradėtas neišprovokuotas ir nemotyvuotas agresijos karas prieš Ukrainą smarkiai sumažino Ukrainos galimybes prekiauti su kitomis pasaulio šalimis, be kita ko, todėl, kad sunaikinti gamybos pajėgumai ir prarasta didelė transporto maršrutų dalis, pavyzdžiui, dėl prieigos prie Juodosios jūros apribojimo ir neapibrėžtumo. Tokiomis išskirtinėmis aplinkybėmis ir siekiant sušvelninti neigiamą

¹ 2024 m. ... d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir ... m. ... d. Tarybos sprendimas.

² OL L 161, 2014 5 29, p. 3.

³ 2014 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2014/668/ES dėl Europos Sąjungos, Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo, kiek tai susiję su jo III antraštine dalimi (išskyrus nuostatas dėl vienodo požiūrio į kitos Šalies teritorijoje teisėtai dirbančius trečiųjų šalių piliečius), IV, V, VI bei VII antraštinėmis dalimis ir susijusiais priedais bei protokolais (OL L 278, 2014 9 20, p. 1).

ekonominę Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikį, būtina sparčiau plėtoti glaudesnius Sąjungos ir Ukrainos ekonominius santykius, kad Ukrainos valdžios institucijoms ir gyventojams būtų teikiama nuolatinė parama. Todėl būtina ir tikslinga toliau skatinti prekybos srautus ir taikyti lengvatas – prekybos liberalizavimo priemonės – visiems produktams, atsižvelgiant į siekį greičiau naikinti Sąjungos ir Ukrainos tarpusavio prekybai taikomus muitus;

- 5) pagal Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 21 straipsnio 3 dalį Sąjunga užtikrina savo išorės veiksmų įvairių sričių nuoseklumą. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 207 straipsnio 1 dalį bendra prekybos politika turi būti vykdoma atsižvelgiant į Sąjungos išorės veiksmų principus ir tikslus;
- 6) 2024 m. birželio 5 d. nustoja galioti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1077⁴;
- 7) šiuo reglamentu nustatomos laikinos prekybos liberalizavimo priemonės turėtų būti tokios: i) sustabdomas įvežimo kainų sistemos taikymas vaisiams ir daržovėms; ii) sustabdomas tarifinių kvotų ir importo muitų taikymas ir iii) laikinai sustabdomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/478⁵ V skyriaus ir 24 straipsnio taikymas. Taikydama tas priemones Sąjunga faktiškai laikinai teiks deramą ekonominę ir finansinę paramą Ukrainai ir paveiktiems ekonominės veiklos vykdytojams;
- 8) siekiant užkirsti kelią sukčiavimui, šiuo reglamentu nustatomos lengvatinės priemonės turėtų priklausyti nuo to, ar Ukraina laikosi visų atitinkamų naudojimosi lengvatomis pagal Asociacijos susitarimą sąlygų, įskaitant atitinkamų produktų kilmės taisykles ir su jomis susijusias procedūras, taip pat nuo glaudaus Ukrainos administracinio bendradarbiavimo su Sąjunga, kaip numatyta Asociacijos susitarime;
- 9) šiuo reglamentu nustatytos lengvatinės priemonės taip pat turėtų būti taikomos su sąlyga, kad Ukraina nenustatys naujų muitų ar jiems lygiavėrio poveikio mokesčių ir naujų kiekybinių apribojimų arba lygiavėrio poveikio priemonių, nedidins galiojančių muitų ar mokesčių arba nenustatys jokių kitų prekybos su Sąjunga apribojimų, nebent tai aiškiai pateisinama Rusijos agresijos karo aplinkybėmis;
- 10) šiuo reglamentu nustatytos lengvatinės priemonės taip pat turėtų būti taikomos su sąlyga, kad Ukraina ir toliau laikysis Asociacijos susitarimo bendrųjų principų. Šiuo atžvilgiu Asociacijos susitarimo 2 straipsnyje nustatyta, kad, be kita ko, pagarba demokratijos principams, žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, skatinimas laikytis suvereniteto ir teritorinio vientisumo, sienų neliečiamumo ir nepriklausomybės principų, taip pat veiksmai, nukreipti prieš masinio naikinimo ginklus, susijusias medžiagas ir jų siuntimo į taikinį priemonės, yra esminiai Asociacijos susitarimo elementai. Be to, Asociacijos susitarimo 3 straipsnyje nurodoma, kad teisinės valstybės ir gero valdymo principų laikymasis, kova su korupcija, kova su įvairaus pavidalo tarpvalstybiniu organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu, darnaus vystymosi ir veiksmingo daugiašališkumo skatinimas yra svarbiausia stiprinant Šalių tarpusavio santykius;

⁴ 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1077 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą (OL L 144, 2023 6 5, p. 1–6).

⁵ 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/478 dėl bendrų importo taisyklių (OL L 83, 2015 3 27, p. 16).

- 11) atsižvelgiant į Komisijos vertinimą, atliekamą vykdant reguliarią šio reglamento poveikio stebėseną ir pradėtą gavus tinkamai pagrįstą valstybės narės prašymą arba Komisijos iniciatyva būtina numatyti galimybę imtis visų būtinų priemonių dėl visų į šio reglamento taikymo sritį patenkančių produktų, kurie neigiamai veikia Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių panašių arba tiesiogiai konkuruojančių produktų rinką, importo. Paukštienos, kiaušinių ir cukraus rinkose susidarė ypač nesaugi padėtis, kuri gali pakenkti Sąjungos žemės ūkio gamintojams, jei importas iš Ukrainos padidėtų. Tikslinga nustatyti automatinę apsaugos priemonę, taikomą kiaušiniams, naminiams paukščiams ir cukraus produktams, kuri aktyvuojama, jei pagal šį reglamentą importuojami kiekiai viršija 2022 m. ir 2023 m. importuoto kiekio aritmetinį vidurkį;
- 12) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai laikinai sustabdyti 1 straipsnio 1 dalyje numatytų lengvatinių priemonių taikymą, jei nebesilaikoma teisės naudotis tomis lengvatinėmis priemonėmis sąlygų, ir nustatyti apsaugos priemonės tais atvejais, kai importas pagal šį reglamentą daro neigiamą poveikį panašių ar tiesiogiai konkuruojančių produktų Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių rinkai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁶. Priimant laikinas apsaugos priemones turėtų būti taikoma patariamoji procedūra, atsižvelgiant į šių priemonių poveikį ir pobūdį bei logišką seką galutinių apsaugos priemonių priėmimo atžvilgiu;
- 13) išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės, kuri yra Asociacijos susitarimo sudėtinė dalis, įgyvendinimo metinė ataskaita, rengiama Komisijos, turėtų apimti išsamų šiuo reglamentu nustatomų prekybos liberalizavimo priemonių įgyvendinimo vertinimą;
- 14) atsižvelgiant į skubą, susijusią su situacija, sukelta Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, tikslinga aštuonių savaičių laikotarpiui taikyti išimtį, nustatytą prie ES sutarties, SESV ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties pridėto Protokolo Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje 4 straipsnyje;
- 15) atsižvelgiant į tai, kad 2024 m. birželio 5 d. nustoja galioti Reglamentas (ES) 2023/1077, šis reglamentas turėtų įsigalioti 2024 m. birželio 6 d.,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis
Prekybos liberalizavimo priemonės

1. Nustatomos šios lengvatinės priemonės:
 - a) įvežimo kainų sistemos taikymas sustabdomas tiems produktams, kuriems ji taikoma pagal Asociacijos susitarimo I-A priedą. Tų produktų importui netaikomi jokie muitai;

⁶ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- b) sustabdomas visų pagal Asociacijos susitarimo I-A priedą nustatytų tarifinių kvotų taikymas ir produktus, kuriems tos kvotos taikomos, leidžiama importuoti į Sąjungą iš Ukrainos netaikant jokių muitų.
2. Reglamento (ES) 2015/478 V skyriaus ir 24 straipsnio taikymas importuojamiems Ukrainos kilmės produktams laikinai sustabdomas.

2 straipsnis

Sąlygos, kuriomis suteikiama teisė į lengvatinių priemonių taikymą

1 straipsnio 1 dalyje numatytų lengvatinių priemonių taikymui nustatomos šios sąlygos:

- a) laikomasi produktų kilmės taisyklių ir su jomis susijusių procedūrų, numatytų Asociacijos susitarime;
- b) Ukraina nenustato naujų muitų arba jiems lygiaverčio poveikio mokesčių ir naujų kiekybinių apribojimų arba lygiaverčio poveikio priemonių, taikomų Sąjungos kilmės importui, arba nepadidina galiojančių muitų arba mokesčių, arba nenustato jokių kitų apribojimų prekybai su Sąjunga, įskaitant diskriminacines vidaus administracines priemones, nebent tai aiškiai pateisinama karo aplinkybėmis, ir
- c) Ukraina gerbia demokratijos principus, žmogaus teises ir pagrindinės laisvės bei teisinės valstybės principą, taip pat nuolat deda ilgalaikes pastangas kovoti su korupcija ir neteisėta veikla, kaip numatyta Asociacijos susitarimo 2, 3 ir 22 straipsniuose.

3 straipsnis

Laikinas sustabdymas

1. Jei Komisija nustato, kad yra užtekčiai įrodymų, jog Ukraina nesilaiko 2 straipsnyje nustatytų sąlygų, ji gali, priimdama įgyvendinimo aktą, visiškai ar iš dalies sustabdyti 1 straipsnio 1 dalyje numatytų lengvatinių priemonių taikymą. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 5 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
2. Jei valstybė narė paprašo Komisijos sustabdyti bet kurios lengvatinės priemonės taikymą, remdamasi tuo, kad Ukraina nesilaiko 2 straipsnio b punkte nustatytų sąlygų, Komisija per keturis mėnesius nuo tokio prašymo pateikia pagrįstą nuomonę dėl pareiškimo, kad Ukraina nesilaiko sąlygų, pagrįstumo. Jeigu Komisija padaro išvadą, kad pareiškimas yra pagrįstas, ji inicijuoja šio straipsnio 1 dalyje nurodytą procedūrą.

4 straipsnis

Apsaugos priemonės

1. Jei Ukrainos kilmės produktas, kuriam taikoma 1 straipsnio 1 dalis, importuojamas tokiomis sąlygomis, kurios neigiamai veikia Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių panašių arba tiesiogiai konkuruojančių produktų rinką, Komisija įgyvendinimo aktu gali nustatyti bet kokią būtiną priemonę. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 5 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Šios priemonės gali būti taikomos tol, kol tai būtina siekiant neutralizuoti neigiamą poveikį Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių panašių arba tiesiogiai konkuruojančių produktų rinkai.

2. Komisija vykdo reguliarią šio reglamento poveikio stebėseną atsižvelgdama į informaciją apie produktų, kuriems taikomos prekybos liberalizavimo priemonės pagal 1 straipsnio 1 dalies b punktą, eksportą, importą, kainas Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių rinkoje ir gamybą Sąjungoje.

Komisija, pradedant nuo šio reglamento įsigaliojimo, kas du mėnesius informuoja valstybes nares apie reguliarios stebėsenos rezultatus.

3. Komisija atlieka padėties Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių panašių arba tiesiogiai konkuruojančių produktų rinkoje vertinimą, kad nustatytų priemones pagal 1 dalį. Tas vertinimas pradedamas:

- a) gavus tinkamai pagrįstą valstybės narės prašymą, kuriame pateikiama pakankamai *prima facie* įrodymų, kuriuos ta valstybė narė pagrįstai turi pagal 4 dalį, apie 1 dalyje nurodytą neigiamą poveikį rinkai darantį importą, arba
- b) savo iniciatyva, kai Komisijai tampa akivaizdu, kad esama pakankamai *prima facie* įrodymų apie 1 dalyje nurodytą neigiamą poveikį rinkai darantį importą.

Pirmoje pastraipoje nurodytas vertinimas turi būti baigtas per keturių mėnesių laikotarpį nuo jo pradėjimo.

4. Atlikdama vertinimą pagal 3 dalį, Komisija atsižvelgia į visus susijusius rinkos pokyčius, įskaitant atitinkamo importo poveikį panašių arba tiesiogiai konkuruojančių produktų Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių rinkos padėčiai. Šio vertinimo metu atsižvelgiama į šiuos veiksniai:

- a) atitinkamo produkto importo iš Ukrainos didėjimo tempą ir apimtį absoliučiąja bei santykinę vertėmis;
- b) atitinkamo importo poveikį Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių gamybai ir kainoms, kartu atsižvelgiant į importo iš kitų šaltinių raidą.

Šis sąrašas nėra baigtinis ir galima atsižvelgti ir į kitus svarbius veiksniai.

5. Kritinėmis aplinkybėmis, kai delsiant būtų padaryta sunkiai atitaisoma žala, Komisija įgyvendinimo aktu gali laikinai nustatyti bet kokią būtiną priemonę. Tokios priemonės gali būti nustatytos tik tinkamai pagrįstu valstybės narės prašymu pagal šio straipsnio 3 dalies a punktą ir priimamos per 21 dieną nuo prašymo gavimo. Įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 5 straipsnio 4 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros. Laikinoji apsaugos priemonė taikoma ne ilgiau kaip 120 dienų.

6. Jei atlikusi 3 dalyje nurodytą vertinimą Komisija mano, kad buvo padarytas neigiamas poveikis Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių panašių ar tiesiogiai konkuruojančių produktų rinkai, ir ketina nustatyti galutinę priemonę pagal 1 dalį, ji *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą apie nustatomas tokias priemones. Pranešime pateikiama vertinimo pagrindinių rezultatų suvestinė ir nurodomas laikotarpis, per kurį suinteresuotosios šalys gali pateikti savo nuomonę raštu. Toks laikotarpis negali būti ilgesnis nei 10 dienų nuo pranešimo paskelbimo dienos.

7. Jei 2024 m. birželio 6 d. – gruodžio 31 d. laikotarpiu nuo 2024 m. sausio 1 d. bendra kiaušinių, naminių paukščių arba cukraus importo apimtis pasiekia atitinkamą 2022 m. ir 2023 m. užregistruotų importo apimčių aritmetinį vidurkį, Komisija, per 21 dieną informavusi pagal Reglamento (ES) 2015/478 3 straipsnio 1 dalį įsteigtą Apsaugos priemonių komitetą:

- (a) iki 2024 m. gruodžio 31 d. tam produktui vėl taiko atitinkamą tarifinę kvotą, kurios taikymas sustabdytas pagal 1 straipsnio 1 dalies b punktą, ir
- (b) nuo 2025 m. sausio 1 d. nustato arba tarifinę kvotą, lygią penkioms dvyliktosioms to aritmetinio vidurkio, arba atitinkamą tarifinę kvotą, kurios taikymas sustabdytas pagal 1 straipsnio 1 dalies b punktą, atsižvelgdama į tai, kuri iš šių verčių yra didesnė.

Jei 2025 m. sausio 1 d. – birželio 5 d. laikotarpiu nuo 2025 m. sausio 1 d. bendra kiaušinių, naminių paukščių arba cukraus importo apimtis pasiekia penkias dvyliktąsias atitinkamo 2022 m. ir 2023 m. importo apimčių aritmetinio vidurkio, Komisija, per 21 dieną ir informavusi Apsaugos priemonių komitetą, tam produktui vėl taiko atitinkamą tarifinę kvotą, kurios taikymas sustabdytas pagal 1 straipsnio 1 dalies b punktą.

Šioje dalyje terminai „kiaušiniai“, „paukštiena“ ir „cukrus“ reiškia visus produktus, kuriems taikomos Asociacijos susitarimo I-A priedo priedėlyje nurodytos tarifinės kvotos, atitinkamai taikomos kiaušiniams ir albuminams, paukštienai ir paukštienos gaminiams bei cukrui, o aritmetinis vidurkis apskaičiuojamas 2022 m. ir 2023 m. importo apimčių sumą padalinus iš dviejų.

- 8. Jei Komisija pagal 1, 5 arba 7 dalį nustato priemonę, kuria vėl nustatoma tarifinė kvota, kurios taikymas sustabdytas pagal 1 straipsnio 1 dalies b punktą, administruojant tą tarifinę kvotą atsižvelgiama į kalendoriniais metais, kuriais Komisija nustato tą priemonę, importuotą kiekį.

5 straipsnis *Komiteto procedūra*

- 1. Komisijai padeda Muitinės kodekso komitetas, įsteigtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013⁷ 285 straipsnio 1 dalį, kiek tai susiję su šio reglamento 3 straipsnio 1 dalimi. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
- 2. Komisijai padeda Apsaugos priemonių komitetas, įsteigtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/478 3 straipsnio 1 dalį, kiek tai susiję su šio reglamento 4 straipsnio 1 dalimi. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
- 3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.
- 4. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

6 straipsnis *Prekybos liberalizavimo priemonių įgyvendinimo vertinimas*

Komisijos rengiama išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės įgyvendinimo metinė ataskaita apima išsamų šiame reglamente numatytų prekybos liberalizavimo priemonių įgyvendinimo vertinimą ir, prireikus, tų priemonių socialinio poveikio Ukrainoje ir Sąjungoje vertinimą. Informacija apie produktų importą pagal 1 straipsnio 1 dalies b punktą skelbiama Komisijos interneto svetainėje ir kas mėnesį atnaujinama.

⁷ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

7 straipsnis
Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja 2024 m. birželio 6 d.

Šis reglamentas taikomas iki 2025 m. birželio 5 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas /Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas /Pirmininkė

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO, KURIO POVEIKIS BIUDŽETUI
SUSIJES TIK SU IPLAUKOMIS, PAŽYMA

1. PASIŪLYMO PAVADINIMAS

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl laikino prekybos liberalizavimo papildant prekybos lengvatas, taikomas Ukrainos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimą

2. BIUDŽETO EILUTĖS

12 skyrius, 120 straipsnis

2024 metų biudžete numatyta suma: **24 620 400 000 EUR**

3. FINANSINIS POVEIKIS

☐ Pasiūlymas finansinio poveikio neturi.

☒ Pasiūlymas neturi finansinio poveikio išlaidoms, bet turi finansinį poveikį pajamoms. Poveikis yra toks:

Biudžeto eilutė	Pajamos	Laikotarpis: 2024 m. dalis – 2025 m. dalis* (mln. EUR, dešimtųjų tikslumu)
12 skyriaus 120 straipsnis ⁸	<i>Poveikis nuosaviems ištekliais</i>	33,4
Iš viso		

* Vieni metai nuo reglamento įsigaliojimo

Skaičiavimai pagrįsti produktų, kuriems taikomas siūlomas reglamentas, importo apimtimi 2021 m., viršijančia metinę muitais neapmokestinamą kvotą (t. y. 40 tarifinių kvotų).

Remiantis pirmiau pateiktais skaičiavimais, pagal siūlomą reglamentą prarastos įplaukos iš tradicinių nuosavų išteklių yra 44,5 mln. EUR (bendroji suma, į kurią įskaičiuotos surinkimo išlaidos) x 0,75 = 33,4 mln. EUR per aptariamą laikotarpį.

4. KOVOS SU SUKČIAVIMU PRIEMONĖS

Siekiant užkirsti kelią sukčiavimui, teisė naudotis siūlomu reglamentu nustatytomis prekybos priemonėmis turėtų priklausyti nuo to, ar Ukraina laikosi visų atitinkamų naudojimosi lengvatomis pagal Asociacijos susitarimą sąlygų, įskaitant atitinkamų produktų kilmės

⁸ Tradiciniai nuosavi ištekliai (žemės ūkio muitai, cukraus mokesčiai, kiti muitai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 25 % surinkimo sąnaudų.

taisykles ir su jomis susijusias procedūras, taip pat nuo glaudaus Ukrainos administracinio bendradarbiavimo su Sąjunga, kaip numatyta Asociacijos susitarime.